

بررسی عوامل موثر بر توسعه مسکن پایدار در روستای سرونو علیا استان کرمانشاه

بهاره میری^۱

آئیژ عزمی^{*۲}

a.azmi@razi.ac.ir

محمد اکبر پور^۳

تاریخ پذیرش: ۹۷/۱۲/۱۵

تاریخ دریافت: ۹۷/۶/۲۹

چکیده

زمینه و هدف: مسکن پایدار جزئی مهم در توسعه روستایی به شمار می‌رود و لذا بررسی و پرداختن به آن از اهمیت بالایی برخوردار است. بر این اساس هدف این تحقیق بررسی عوامل موثر بر توسعه مسکن پایدار در روستای سرونو علیا استان کرمانشاه می‌باشد.

روش بررسی: روش تحقیق توصیفی کاربردی و کمی است. برای جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه جهت استفاده شده است. همچنین از نرم‌افزار SPSS برای تجزیه و تحلیل داده‌ها استفاده شد. پایایی ابزار تحقیق با استفاده از روش آلفای کرونباخ برابر با ۰/۸۴ بوده است. روایی ابزار تحقیق از طریق متخصصان جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی و توسعه روستایی و متخصصان محیط زیست مورد بررسی قرار گرفت. حجم نمونه به استفاده از فرمول کوکران برابر با ۱۱۰ نفر محاسبه شد و روش نمونه‌گیری تصادفی سیستماتیک بوده است.

یافته‌ها: تحلیل همبستگی اسپیرمن مشخص شد که ابعاد ساختاری و کارکردی بر مسکن پایدار روستایی تاثیرگذار هستند و نتایج رگرسیون نشان می‌دهد که از بین این دو بعد، بعد کارکردی (با مقدار بتای ۰/۷۲) بیشترین نقش را در پایداری مسکن روستایی دارد.

بحث و نتیجه‌گیری: یافته‌های تحقیق نشان می‌دهند که در بعد ساختار مسکن روستایی متغیرهای اقتصادی توجه به اعطای وام برای بهسازی مسکن روستایی اهمیت بالایی دارد. در بعد کارکردی فضولات دامی و پسماندها در سطح روستا معضل مهمی است. همچنین عدم توجه به بافت بومی و محلی و شهری شدن مساکن و بافت روستا از جمله نگرانی‌های موجود به شمار می‌رود.

واژگان کلیدی: مسکن پایدار، توسعه روستایی، بعد ساختاری، بعد کارکردی

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی دانشگاه رازی

۲- استادیار جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی دانشگاه رازی (مسئول مکاتبات)

۳- استادیار جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی دانشگاه رازی

Human and Environment, No. 62, Autumn 2022, pp. 231-244

Investigating the Factors Affecting the Development of Sustainable Housing in the Village of Sarvenoo Olya in Kermanshah Province

Bahareh Miri ¹

Aeizh Azmi ^{2 *}

a.azmi@razi.ac.ir

Mohammad AkbarPoor ³

Received: September 20, 2018

Accepted: March 6, 2019

Abstract

Basic and goal: Sustainable housing is an important part of rural development and therefore it is important to study and address it. Accordingly, the aim of this study is to investigate the factors affecting the development of sustainable housing in the village of Serno Alia in Kermanshah province.

Methods: The research method is descriptive and practical. A questionnaire was used to collect information. SPSS software was used for data analysis. The reliability of the research tool was 0.84 using Cronbach's alpha. The validity of the research tool was studied through experts in geography, rural planning and rural development, and environmentalists. The sample size was calculated using Cochran's formula of 110 people and systematic random sampling was used.

Finding: Spearman's correlation analysis revealed that structural and functional dimensions affect rural housing and the results of regression show that among these two dimensions, functional dimension (with beta value of 0.72) has the most role in rural housing sustainability

Discussion and Conclusion: In the context of rural housing structure, economic variables are of great importance to paying attention to lending for improvement of rural housing. In the functional dimension, animal waste and waste at the village level are an important problem. Also, the lack of attention to the native and local fabric and the urbanization of villages and dwellings are among the worries.

Keywords: Sustainable Housing, Rural Development, Mortgage, Village of Sarvenoo Olya

1- M.A student in Geography and rural planning in Razi university

2- Assistant professor in Geography and rural planning in Razi university *Corresponding author

3- Assistant professor in Geography and rural planning in Razi university

مقدمه

سرمایه‌گذاری‌های همیشگی خانواده‌ها، خرید یا اجاره مسکن، تأمین امنیت، پایداری و آرامش برای همه افراد در سراسر جهان می‌باشد (۸). مسکن در عین حال، عامل اصلی جامعه‌پذیری افراد نسبت به جهان و کالایی عمده و تعیین کننده در شکل‌گیری هویت فردی، روابط اجتماعی افراد نقش بسیار تعیین کننده‌ای دارد. مسکن بیش از آنکه ساختاری کالبدی باشد، نهادی است با عملکرد چند بعدی که دارای ابعاد مختلف مکانی، معماری، کالبدی و فیزیکی، اقتصادی، مالی، روان‌شناختی و پزشکی (۵) معمولاً، مسکن و شرایط محیطی آن مهمترین عامل تأثیرگذار بر میزان رضایت فرد از سکونت در محله می‌باشد (۱۹).

ولی آنچه که قابل توجه است، تاکنون درخصوص تعیین سطح پایداری برای سکونتگاه‌ها، بالاخص برای سکونتگاه‌های روستایی و برنامه‌های آن، نسخه‌های یکسانی تجویز شده است؛ در حالیکه مناطق روستایی و مسکن از نظر وضعیت جغرافیایی و آسیب‌پذیری با یکدیگر متفاوت‌اند؛ بنابراین، نظام برنامه‌ریزی کشور نیازمند ساختاری جهت‌سنجش و ارزیابی پایدار مسکن روستایی است تا علاوه بر مشخص شدن شاخص‌های مناسب برای هر منطقه جغرافیایی میزان تحقق آن نیز در برنامه‌ها ارزیابی شود (۴).

امروزه بررسی الگوهای طراحی مسکن بومی و تطابق ساخت و شکل‌گیری فضاها با الگوهای طراحی بومی با در نظر‌گیری مولفه‌های فرهنگی- اجتماعی از مقولاتی است که نیاز است در فرایند برنامه‌ریزی مسکن پایدار در روستاها مورد توجه باشد. به طور کلی احتیاج زیاد مردم به واحدهای مسکونی مطالعاتی را به دنبال داشته است که بیشتر ابعاد کمی دارند. ممکن است از عناصر داخلی مسکن صحبت شده باشد، ولی به اینگونه چگونه این عناصر در ارتباط با یکدیگر قرار گیرند و چگونه در ارتباط با جمعیت استفاده کننده باشند، کمتر توجه شده است. شاید بر خصوصیات دیگری مانند صرفه‌جویی در مصالح ساختمانی و مانند آن تکیه شده باشد، ولی در حقیقت آن چه که باید مورد توجه معماران قرار گیرد، بیشتر جنبه‌های کیفی مسکن است تا کمیت آن. البته

مسکن یکی از مهمترین نیازهای جامعه روستایی است. از گذشته افراد روستایی در محل کار یا زمین خود اقدام به ساخت مسکن می‌کردند که این مساکن دارای ویژگی‌های مثبتی همچون هماهنگی با محیط پیرامون و استفاده از مواد و مصالح بومی بود. اما فاقد استانداردهای امروزه همچون استحکام و مقاومت در برابر زلزله یا تهویه مناسب و جدایی کار از محل سکونت بودند. در استان کرمانشاه بعد از زلزله سرپل ذهاب حساسیت‌ها نسبت به مسکن پایدار و تطابق آن با ویژگی‌های استاندارد تعریف شده توسط سازمان‌های مربوطه بیشتر شد. از طرفی تمایل افراد به داشتن خانه‌هایی با شرایط زیست مناسب تر سبب شد که مقوله مسکن پایدار مورد توجه قرار گیرد. روستای سرونو در بخش مرکزی استان کرمانشاه قرار دارد و از جمله روستاهایی است که بحث مسکن پایدار در آن بسیار مورد توجه قرار گرفته است. لذا این مقاله با این هدف مطرح شده است که چه عواملی بر توسعه مسکن پایدار روستایی در روستای سرونو علیا استان کرمانشاه موثر است.

بیان مساله

امروزه توسعه پایدار در چهارچوب طرحهای آمایشی اعم از ملی، منطق‌های و محلی به عنوان یکی از ابزارها و مؤلفه‌های مهم توسعه و محرومیت‌زدایی به شمار می‌رود و یکی از اساسی‌ترین و مهمترین عوامل پایه عمران منطقه‌ای محسوب می‌شود که نقش آن موجب توسعه اقتصادی و اجتماعی در سطح منطقه‌ای، و توزیع عادلانه درآمد و همچنین سطح اشتغال و بهبود خدمات خواهد شد. دستیابی به توسعه پایدار تنها در شرایط ارتباط متقابل میان سه رکن اساسی توسعه یعنی توسعه اقتصادی، اجتماعی- فرهنگی و زیست محیطی محقق خواهد شد (۵).

تأمین مسکن مناسب جزء لاینفک نیازهای هر اجتماعی است که برای افراد، خانواده‌ها، اجتماعات و جامعه خود به طور کلی، ارزش قائل است و شدیداً مورد درخواست می‌باشد. یکی از

مبانی و چارچوب نظری

مسکن و شرایط آن عامل مهم و محوری در کیفیت زندگی و تمایز بین افراد، گروه‌ها و نواحی قلمداد می‌شود. بطور کلی مسکن دارای ابعاد چندگانه مفهومی گسترده‌ای است، به این معنی که مسکن هم به عنوان مکانی فیزیکی و هم سرپناه هر خانواده محسوب می‌شود، که در آن نیازهای اولیه خانوار یا فرد از قبیل خواب، استراحت و حفاظت در برابر شرایط جوی تأمین می‌شود (۵) مسکن خوب فقط به معنای وجود یک سقف بالای سر هر شخص نیست بلکه مؤلفه‌های دیگری همچون فضای مناسب، امنیت، دسترسی فیزیکی، دوام، زیرساخت‌های اولیه، سازگاری با معیشت، بهداشت و .. را در بر می‌گیرد (۱۰). مسکن مناسب فراتر از یک سرپناه ساختمانی، یک ساختار اجتماعی و سکونت با کیفیت است که با تأمین نیازهای فردی و اجتماعی، سکونت آرامبخش را ایجاد کرده که کیفیت زندگی فردی، خانوادگی و اجتماعی ارتقاء می‌یابد (۱۱). پایداری به عنوان وجه وصفی توسعه، وضعیتی است که در آن مطلوب بودن و امکانات موجود در طول زمان کاهش پیدا نمی‌کند و از کلمه *Sustenere* (Sus) یعنی از پایین، *teneres* یعنی نگه داشتن) به معنای زنده نگه داشتن گرفته شده است که بر حمایت یا دوام بلندمدت تأکید می‌کند. پایداری، نگهداری بدون اضمحلال، پشتیبان و تکیه‌گاه زندگی می‌باشد (۶). مسکن پایدار نیز مسکنی است که با استفاده از مصالح بومی بادوام، متناسب با اقلیم و قابل بازیافت ساخته شود و با استفاده از فناوری مناسب، استحکام و امنیت مناسبی داشته باشد و از نظر پایداری اجتماعی، مسکنی است که علاوه بر در بر گرفتن امکانات و خدمات عمومی لازم برای زندگی بهتر انسان، متناسب با فرهنگ، شیوه‌ها و سنت‌های ساکنان آن باشد و باعث ثبات خانواده، رشد اجتماعی و بالابردن ضریب ایمنی افراد و به ویژه ارتقای فرهنگی و آرامش روحی اعضای خانواده شود (۱۳). به عبارت دیگر، مسکن پایدار مسکنی است که نیازهای زیستی نسل کنونی را بر مبنای کارآیی منابع طبیعی برآورده سازد و در عین حال فضای زیست جاذب و ایمن را ضمن توجه به مسائل

این بدان معنا نیست که کمیت مسکن از اهمیت کمتری برخوردار است، بلکه در برنامه ریزی مسکن باید جنبه‌های کمی و کیفی هم زمان مورد مطالعه قرار گیرند.

براساس مطالعات انجام شده، مسکن روستایی در ایران و به ویژه در استان کرمانشاه، با چند عامل اساسی مواجه است که می‌توان به مواردی از قبیل: ضعف تکنیکی ساخت و ساز، وجود مصالح کم دوام و کم توجهی به مقاوم سازی مسکن روستایی اشاره کرد. بطوریکه از نظر سازه ۴۳/۸ درصد از مسکن روستایی استان کرمانشاه بادوام، ۳۳/۹ درصد کم دوام و ۲۲/۲ درصد دیگر بی دوام هستند و این درحالی است که از نظر پهنه لرزه خیزی، بخش شرقی استان دارای توان لرزه‌ای با خطر خیلی زیاد بوده و بیش از ۲۴ درصد مساحت و ۱۹ درصد جمعیت استان در این بخش از استان ساکن هستند و همچنین بخش میانی و قسمت کوچکی از بخش غربی که معادل ۷۱ درصد از مساحت استان را شامل می‌شود در موقعیت خطر زیاد قرار دارد که بیش از ۷۵ درصد جمعیت استان نیز در این بخش ساکن هستند و تنها ۵ درصد از مساحت استان دارای توان لرزه‌ای متوسط است (۸). بنابراین با توجه به وضعیت نامناسب پایداری مسکن روستایی و در عین حال وضعیت ژئومورفولوژی استان و خطرات ناشی از زلزله، توجه ویژه به وضعیت پایداری مسکن روستایی و عوامل مؤثر بر آن بسیار ضرورت دارد. روستای سرونو علیا در استان کرمانشاه از قدمت بالایی برخوردار است و به همین دلیل و همچنین به علت نزدیکی به کرمانشاه از تنوع فرهنگی بالایی برخوردار است. مسکن روستایی در روستای مزبور سنتی و قدیمی بوده که همین مساله بحث پایداری مسکن روستایی را در منطقه برجسته می‌نماید. این روستا به نوعی دارای ویژگی‌های مشابهی با روستاهای شهرستان کرمانشاه است و لذا گزینه مناسبی برای بررسی مسکن پایدار روستایی و تعمیم نتایج آن به کل شهرستان است. بنابراین هدف اصلی این مقاله بررسی عواملی بر توسعه مسکن پایدار در روستای سرونوعلیا در استان کرمانشاه می‌باشد.

نیازها و احتیاجات انسانی تصور فضایی روستاییان نقش بسیار تعیین کننده‌ای در شکل‌گیری آنها داشته است (۷). مسکن روستایی، تجلی‌گاه شیوه‌های زیستی، معیشتی و در نهایت، نیروها و عوامل مؤثر محیطی و روندهای اجتماعی-اقتصادی تأثیرگذار در شکل بخشی به آنهاست و از مهمترین عوامل تشکیل دهنده بافت روستایی است که متأثر از عوامل طبیعی و انسانی می‌باشد، بنابراین هر گونه تغییر در شرایط طبیعی و انسانی، به شیوه‌های مختلف مسکن تجلی می‌یابد؛ و به علت وجود تنوع فرهنگی، موقعیت جغرافیایی متفاوت و سطح اقتصادی خانوارهای روستایی، دارای تنوع بالایی بوده که این تنوع، بر کیفیت مسکن و زندگی ساکنان آن مؤثر است (۸).

از جمله عواملی که در پایداری مسکن روستایی حائز اهمیت می‌باشند عبارتند از: ۱. حفظ منابع طبیعی (زمین، انرژی، آب) ۲. استفاده منطقی از منابع ساخت بشر ۳. حفظ اکوسیستم و پتانسیل‌های احیای آن ۴. عدالت بین تولیدات، انسان و دسته‌بندی‌ها ۵. پیش بینی سلامت، امنیت و (۱۸). با توجه به مطالب ذکر شده می‌توان گفت پایداری مسکن روستایی تنها مربوط به مسائل فیزیکی نمی‌شود؛ بلکه دامنه گسترده‌تری از عوامل محیطی، اقتصادی و اجتماعی را در بر می‌گیرد (۱۰).

درباره مسکن پایدار مطالعات مختلفی انجام شده است که در ادامه به برخی از آنها اشاره می‌شود:

رومیانی و همکاران (۱۳۹۷) در پژوهشی درباره مسکن پایدار در شهرستان کوهدشت معتقد بودند که ۱۰ عامل امنیت و سلامت مسکن، اقتصادی، دسترسی به امکانات و خدمات، رفاه و کیفیت زندگی، دوام مصالح در مسکن، رضایت از معماری، توسعه زیرساخت‌ها، همسازی با منابع طبیعی، بهره‌وری و برخورداری واحدهای مسکونی از فضا، قادر هستند که بیش از ۰/۵۹ درصد از واریانس شاخص‌های تحقیق را تبیین کنند.

ربیعی فر (۱۳۹۶) در تحقیقی به تبیین پایداری ساختار کالبدی - فضایی مسکن روستایی استان زنجان پرداخته است و نتایج وی نشان می‌دهد ۵۰ درصد از مسکن روستایی از لحاظ

اکولوژیکی، فرهنگی و اقتصادی ایجاد نماید (۱۰). مسکن پایدار همانند توسعه پایدار از ابعاد سه گانه زیر قابل بررسی است: ۱. از دیدگاه اکولوژیکی: مسکن پایدار باید شرایط زندگی خوب و طولانی مدت را براساس کارایی و کفایت اکولوژیکی فراهم سازد و براساس استفاده کارا و منطقی از منابع تجدید ناپذیر (انرژی، مصالح ساختمانی و ..) برنامه‌ریزی شود. ۲. از دیدگاه اقتصادی: مسکن پایدار باید رضایتمندی را افزایش داده و هزینه‌های خانوار را کاهش دهد. ۳. از دیدگاه اجتماعی: مسکن پایدار بایستی ساخت‌ها و ویژگی‌های اجتماعی و فیزیکی و روان‌شناسی ساکنان را در نظر بگیرد (۱).

از نظر چارلز (Charles)، مسکن پایدار، مسکنی است که از لحاظ اقتصادی متناسب، از لحاظ اجتماعی قابل قبول، از نظر فنی و کالبدی امکان‌پذیر و مستحکم و سازگار با محیط زیست باشد (۱۶). همچنین براساس طرح^۱ OECD، بناها و مسکن پایدار به بناهایی گفته می‌شوند که کمترین تأثیرات مخرب را بر محیط‌های ساخته شده مصنوعی و طبیعی مجاور خود و ناحیه اطرافشان و همچنین زمینه کلی خود داشته باشند. ساختمان‌های پایدار به تمام چرخه حیات ساختمان، محیط با کیفیت، کارکرد مطلوب و آینده توجه می‌کند (۸). همچنین مالین (Malin) معتقد است که مسکن پایدار باید با توجه به عوامل خاصی تعریف شود که شامل این موارد می‌باشد: ۱. امنیت و بهره‌برداری از انرژی بیشتر برای تعداد بیشتری از خانه، ۲. استفاده از انرژی اکولوژیکی، ۳. مصالح ساختمانی اکولوژیکی براساس منابع بومی، ۴. مدیریت پایدار فاضلاب، ۵. طراحی زیبا، ۶. آسایش و راحتی (۱۲).

درک بهتر خانه روستایی وابسته به شناخت فضاست و از این طریق است که باید فضای مطلوب و دلنشین برای زندگی روستایی به وجود آورد. اگرچه خانه‌های بومی روستایی طبق فرهنگ و رسوم محلی شکل گرفته، اما شکل و سازماندهی این خانه‌ها اتفاقی و برحسب تصادف نبوده، بلکه در کنار پاسخگویی به

¹ Organization for Economic Cooperation and Development

نصیری و غلامی (۱۳۹۵) در تحقیقی به سطح بندی و تحلیل وضعیت پایداری کالبدی شاخص‌های مسکن روستایی در استان لرستان پرداخته‌اند که نتایج این مطالعه در زمینه پایداری کالبدی مسکن روستایی به نوعی مؤید رفتار مرکز-پیرامون در استان لرستان می‌باشد؛ به طوری که شهرستان‌های حوزه مرکزی استان دارای پایداری کالبدی بیشتری می‌باشند و هرچه به طرف پیرامون حرکت کنیم ناپایداری کالبدی در بین شهرستان‌های استان لرستان افزایش می‌یابد. به طور کلی پایداری کالبدی مسکن روستایی در استان لرستان در وضعیت مطلوبی به سر نمی‌برد؛ اما تمرکز بیشتر سیاست‌گذاری‌های مرتبط با حوزه پایداری مسکن روستایی باید بیشتر حوزه پیرامونی استان تأکید داشته باشد.

آلبرت و همکاران (۲۰۱۹) به بررسی و مقایسه مسکن پایدار و مسکن ارزان قیمت پرداخته‌اند. این یافته‌ها بر این تأکید دارند که در شرایط فعلی بین مسکن پایدار و مسکن ارزان قیمت تفاوت وجود داشته و باید برای حل این مشکل راهکار ارائه داد. همچنین آنان یکی از راه‌حل‌های موجود را تبدیل مسکن ارزان قیمت به مسکن پایدار و همچنین اتخاذ سیاست‌هایی برای ارزان کردن مسکن پایدار دانسته‌اند.

سالدانا مارکز و همکاران (۲۰۱۸) به ارائه و بررسی الگوی مسکن اجتماعی پایدار پرداختند که این الگو باعث کاهش مصرف انرژی و هزینه‌ها و الایندگی شده و همچنین از قیمت مناسبی برخوردار است. همچنین این الگو قابلیت اجرا در کشورهای دیگر را نیز دارد.

گان و همکاران (۲۰۱۷) به بررسی روش‌های تبدیل مسکن ارزان قیمت به مسکن پایدار پرداخته‌اند. نتایج تحقیق آن‌ها نشان می‌دهند که باید شاخص‌های مهم در مسکن پایدار شناسایی شده و این شاخص‌ها را در مسکن به نحوی تغییر داد که با استانداردهای پایداری مسکن هماهنگ باشد. این الگو در کشور چین انجام شده و الگوی موفق به شمار می‌رود که قابلیت اجرا در کشورهای دیگر را دارد.

ساختار کالبدی- فضایی در شهرستان‌های ایجرود، ماهنشان و خدابنده و ۴۰ درصد مسکن روستایی در شهرستان زنجان، خرمدره، طارم و ابهر ناپایدار بوده است.

بسحاق و همکاران (۱۳۹۵) در پژوهشی، نقش عوامل مؤثر بر پایداری مسکن در مناطق روستایی ایران، در دهستان ملاوی شهرستان پلدختر را مورد بررسی قرار داده‌اند، نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل‌های به دست آمده نشان می‌دهد که پنج عامل امکاناتی- رفاهی، اقتصادی، استحکام بنا، بهره‌وری و همسازی با محیط زیست نقش مهمی در پایداری مسکن در مناطق روستایی دهستان ملاوی داشته‌اند. به طور کلی یافته‌ها نشان می‌دهد که پایداری مسکن در مناطق روستایی فقط تحت تأثیر عواملی همچون استحکام بنا یا امکانات نمی‌باشد؛ بلکه ترکیبی از عوامل در دست‌یابی به پایداری مسکن در مناطق روستایی مؤثر هستند از این رو توجه به این عوامل در برنامه‌ریزی‌ها ضروری به نظر می‌رسد.

فتاحی و همکاران (۱۳۹۵) در مقاله‌ای به ارزیابی فضایی- کالبدی مسکن پایدار روستایی روستاهای استان لرستان پرداخته‌اند، نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که در مجموع سطح پایداری ابعاد مسکن در پهنه‌های مختلف پایین می‌باشد و به لحاظ بعد کالبدی پهنه نیمه مرطوب با تابستان گرم و زمستان معتدل و پهنه نیمه خشک با تابستان بسیار گرم و زمستان نسبتاً سرد در یک طبقه قرار می‌گیرند و وضعیت مناسب‌تری نسبت به پهنه نیمه مرطوب با تابستان معتدل و زمستان سرد دارند. همچنین به لحاظ بعد اقتصادی روستاهای مورد مطالعه در دو طبقه قرار گرفته‌اند؛ یعنی پهنه نیمه مرطوب با تابستان معتدل و زمستان سرد وضعیت مناسب‌تری به سایر پهنه‌ها دارد، همچنین به لحاظ بعد اجتماعی روستاهای مورد مطالعه در دو طبقه قرار گرفته‌اند. نتیجه آزمون نشان می‌دهد که پهنه نیمه خشک با تابستان بسیار گرم و زمستان نسبتاً سرد وضعیت نامناسب‌تری نسبت به سایر پهنه‌ها دارد. در نهایت به لحاظ بعد زیست محیطی چون هر سه پهنه در یک طبقه قرار گرفته‌اند، نشان می‌دهد وضعیت هر سه پهنه یکسان می‌باشد و تفاوتی با هم ندارند.

روش شناسی

روش تحقیق کاربردی، غیر آزمایشی کمی، پیمایشی است و از ابزار پرسشنامه جهت جمع آوری اطلاعات استفاده شده است. پرسشنامه در غالب سوالات طیف لیکرت و شامل دو بخش ساختار و کارکرد روستا طراحی شده بود. تعداد کل خانوارهای روستای سرو نو علیا ۱۲۱ خانوار بوده است. جهت تعیین حجم نمونه از فرمول کوکران استفاده شده است که براساس آن حجم نمونه ۱۰۸ خانوار برآورد شده است. اما برای پوشش دادن احتمال خطا، حجم نمونه را به ۱۱۰ خانوار افزایش داده شد. پایایی ابزار تحقیق با استفاده از ابزار آلفای کرونباخ محاسبه شده که برابر با

۰/۸۴ بوده است. روایی ابزار تحقیق نیز از طریق نظر متخصصان

جغرافیا و برنامه ریزی روستایی و محیط زیست بررسی شد. سوالات این تحقیق به شرح زیر هستند:

- ۱- چه عوامل ساختاری بر پایداری مسکن روستایی روستای سروآباد علیا استان کرمانشاه اثر می‌گذارد؟
 - ۲- چه عوامل کارکردی بر پایداری مسکن روستایی روستای سروآباد علیا استان کرمانشاه اثر می‌گذارد؟
 - ۳- چه رابطه ای بین عوامل ساختاری و کارکردی با پایداری مسکن روستایی وجود دارد؟
- در جدول ۱ متغیرهای تحقیق نشان داده شده اند:

جدول ۱: متغیرهای تحقیق

Table 1: Research variables

متغیر ساختاری	متغیر کارکردی	ردیف	متغیر ساختاری	متغیر کارکردی	ردیف
میزان توانایی تأمین هزینه های مسکن (آب، برق، ..)	میزان رضایتمندی از معماری بیرونی ساختمان	۱۸	مناسب بودن محل قرارگیری سرویس بهداشتی	معکوس استفاده از چوب جهت تأمین سوخت مورد نیاز	۱
میزان توانایی تأمین هزینه های مربوط به ساختمان	عدم قرارگیری فضای دامی در مسیر باد و پخش بوی آن در ساختمان	۱۹	مناسب بودن همجواری فضاهای زیستی و دامی	معکوس میزان تولید مواد زائد توسط ساختمانهای روستا	۲
میزان توانایی تأمین هزینه های مربوط به تعمیر و نگهداری ساختمان	مناسب بودن نحوه دفع زباله های خانگی	۲۰	مناسب بودن سیستم سرمایشی ساختمان	معکوس میزان آلودگی هوا توسط ساختمان های روستا	۳
میزان دریافت وام ساختمان	مناسب بودن نحوه دفع فضولات حیوانی	۲۱	مناسب بودن سیستم گرمایشی ساختمان	معکوس میزان آلودگی منابع آب توسط ساختمان های روستا	۴
میزان درآمد خانوار	میزان دسترسی به مراکز خرید روستا	۲۲	مناسب بودن وضعیت تأسیسات زیربنایی ساختمان		۵
میزان پس انداز خانوار	میزان دسترسی به حمل و نقل عمومی	۲۳	مناسب بودن ساختمان از نظر صرفه جویی انرژی		۶
میزان دوام مصالح به کار رفته در پی ساختمان	میزان دسترسی به مراکز آموزشی	۲۴	مناسب بودن سیستم بهداشتی و استحمام		۷
میزان دوام مصالح به کار رفته در دیوارهای ساختمان	میزان دسترسی به مراکز بهداشتی	۲۵	مناسب بودن میزان زیربنای کل ساختمان نسبت به تعداد اعضای خانواده		۸
میزان دوام مصالح به کار رفته در سقف ساختمان	میزان دسترسی به مراکز مذهبی و فرهنگی	۲۶	مناسب بودن میزان زیربنای اتاقها		۹

متغیر ساختاری	متغیر کارکردی	ردیف	متغیر ساختاری	متغیر کارکردی	ردیف
مناسب بودن میزان زیربنای آشپزخانه	فاصله مناسب با حریم رودخانه‌ها و مناطق دارای خطر	۲۷	میزان نورگیری ساختمان جهت گرمایش و روشنایی		۱۰
مناسب بودن وضعیت نما و ظاهر ساختمان	تناسب و هماهنگی ساختمان با محیط پیرامون	۲۸	میزان در نظر گرفتن تهویه مناسب ساختمان		۱۱
مناسب بودن ساختمان از نظر آرامش روحی و روانی اعضای خانواده	سازگاری معماری ساختمان با الگو و هویت سنتی و بومی	۲۹	میزان مقاومت ساختمان در برابر زلزله		۱۲
مناسب بودن محل قرارگیری آشپزخانه	توجه به حفظ اراضی کشاورزی در طراحی و ساخت مسکن	۳۰	میزان رضایتمندی از فضای سکونت ساختمان مسکونی		۱۳
مناسب بودن محل قرارگیری اتاقها	توجه به حفظ مراتع در طراحی و ساخت مسکن	۳۱	میزان رضایتمندی از فضای مربوط به کاربری‌ها (طولیه، انبار، ...)		۱۴
سازگاری ساختمان با موقعیت اجتماعی خانواده	میزان استفاده از سیستم های مناسب جمع آوری زباله های خانگی در روستا	۳۲	میزان استفاده از فضای ساختمان برای فعالیتهای اقتصادی و معیشتی		۱۵
میزان استفاده از مصالح بومی	میزان استفاده از سیستم های مناسب دفع فاضلاب در روستا	۳۳	میزان رضایتمندی از معماری داخلی ساختمان		۱۶
	میزان استفاده از سیستم های مناسب جمع آوری فضولات حیوانی در روستا		میزان رضایتمندی از معماری بیرونی ساختمان		۱۷

منابع: رومیانی و همکاران (۱۳۹۷)، بسحاق و همکاران (۱۳۹۵)، فتاحی و همکاران (۱۳۹۵)، نصیری و غلامی (۱۳۹۵)، عزمی و همکاران (۱۳۹۴)، آلبرت و همکاران (۲۰۱۹)، سالدانا مارکز و همکاران (۲۰۱۸)، گان و همکاران (۲۰۱۷)

یافته‌های تحقیق:

بالای نگهداری مسکن و تعمیرات از عهده آن بر نیابند. از طرفی سیستم‌های گرمایشی خانه در حد متوسط قرار دارد؛ زیرا در اغلب خانه‌ها هدر روی انرژی بالا است و فقط به استحکام توجه شده و بحث انرژی مغفول مانده است. از طرفی متاسفانه از مصالح بومی استفاده نشده است و این عامل سبب شده تا داخل خانه‌ها از حالت سنتی بیرون آمده و حالتی شهری پیدا کنند که این سبب می‌شود تا از ویژگی‌های فرهنگی خانه‌ها کاسته شود. البته خود مردم بیشتر تمایل داشتند که این معماری مدرن شهری جایگزین شود و چندان به معماری سنتی اهمیت نمی‌دادند لذا در پاسخ‌ها نارضایتی از این مساله دیده نشد.

در جدول ۲ به بررسی متغیرهای ساختاری مسکن روستایی پرداخته می‌شود. عواملی همچون درآمد، هزینه‌های احداث ساختمان که اقتصادی هستند در وضعیت مناسبی قرار دارند. همچنین از دید مردم روستایی کیفیت مصالح در کل ساختمان نیز مناسب است. میزان مقاومت مساکن نسبت به زلزله بالا است، منتها مردم روستایی معتقد هستند که امکان نگهداری و تامین هزینه‌های مسکن بعد از بهسازی مسکن را ندارند. وقتی با مردم در این باره صبت کردیم علت آن را در این می‌دیدند که دولت برای بازسازی و بهسازی مسکن روستایی وام می‌دهد؛ اما بعد از ساخت مسکن دیگر حمایت چندانی از آن‌ها نمی‌کند و بقیه امورات بر عهده مالک است که سبب می‌شود به علت هزینه‌های

جدول ۲- بعد ساختاری مسکن پایدار روستایی

Table 2- The structural dimension of sustainable rural housing

ردیف	گویه	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	میانگین	نگرش
۱	میزان توانایی تأمین هزینه های مسکن (آب، برق، ..)	۵/۵	۲۱/۸	۴۵/۵	۲۰/۹	۶/۴	۲/۹۹	متوسط
۲	میزان توانایی تأمین هزینه های مربوط به ساختمان	۴/۵	۳۰/۹	۳۵/۵	۲۶/۴	۲/۷	۳/۰۸	زیاد
۳	میزان توانایی تأمین هزینه های مربوط به تعمیر و نگهداری ساختمان	۳/۶	۲۱/۸	۴۰/۹	۳۰/۹	۲/۷	۲/۹۳	متوسط
۴	میزان دریافت وام ساختمان	۳/۶	۱۳/۶	۲۳/۶	۴۰/۰	۱۹/۱	۲/۴۳	متوسط
۵	میزان درآمد خانوار	۸/۲	۲۲/۶	۴۰/۹	۲۰/۰	۷/۳	۳/۰۵	زیاد
۶	میزان پس انداز خانوار	۶/۴	۱۵/۵	۲۸/۲	۳۴/۵	۱۵/۵	۲/۶۳	متوسط
۷	میزان دوام مصالح به کار رفته در پی ساختمان	۲/۷	۳۵/۵	۴۰/۹	۱۳/۶	۷/۳	۳/۱۳	زیاد
۸	میزان دوام مصالح به کار رفته در دیوارهای ساختمان	۲/۷	۲۹/۱	۴۴/۵	۱۶/۴	۷/۳	۳/۰۴	زیاد
۹	میزان دوام مصالح به کار رفته در سقف ساختمان	۴/۵	۳۲/۷	۳۸/۲	۲۱/۸	۲/۷	۳/۱۵	زیاد
۱۰	میزان نورگیری ساختمان جهت گرمایش و روشنایی	۵/۵	۳۷/۳	۴۰/۹	۱۲/۷	۳/۶	۳/۲۸	زیاد
۱۱	میزان در نظر گرفتن تهویه مناسب ساختمان	۷/۳	۳۴/۵	۳۸/۲	۱۷/۳	۲/۷	۳/۲۶	زیاد
۱۲	میزان مقاومت ساختمان در برابر زلزله	۵/۵	۲۸/۲	۴۱/۸	۱۸/۷	۶/۴	۳/۰۸	زیاد
۱۳	میزان رضایتمندی از فضای سکونت ساختمان مسکونی	۴/۵	۴۲/۷	۳۰/۰	۱۷/۳	۵/۵	۳/۲۴	زیاد
۱۴	میزان رضایتمندی از فضای مربوط به کاربری ها(طویل، انبار، ...)	۱۰/۰	۲۷/۳	۳۴/۵	۱۸/۲	۱۰/۰	۳/۰۹	زیاد
۱۵	میزان استفاده از فضای ساختمان برای فعالیتهای اقتصادی و معیشتی	۴/۵	۳۳/۶	۲۹/۱	۲۲/۷	۱۰/۰	۳/۰۰	زیاد
۱۶	میزان رضایتمندی از معماری داخلی ساختمان	۱۱/۸	۲۲/۶	۳۵/۵	۲۳/۶	۴/۵	۳/۱۵	زیاد
۱۷	میزان رضایتمندی از معماری بیرونی ساختمان	۱۲/۷	۱۶/۴	۴۵/۵	۲۰/۰	۵/۵	۳/۱۱	زیاد
۱۸	مناسب بودن محل قرارگیری سرویس بهداشتی	۷/۳	۲۱/۸	۴۶/۴	۱۵/۵	۹/۱	۳/۰۳	زیاد
۱۹	مناسب بودن همجواری فضاهاى زیستی و دامی	۱۰/۰	۳۲/۷	۳۸/۲	۱۳/۶	۵/۵	۳/۲۸	زیاد
۲۰	مناسب بودن سیستم سرمایشی ساختمان	۴/۵	۴۰/۰	۳۲/۷	۱۹/۱	۳/۶	۳/۲۳	زیاد
۲۱	مناسب بودن سیستم گرمایشی ساختمان	۷/۳	۱۷/۳	۳۴/۵	۳۲/۷	۸/۲	۲/۸۳	متوسط
۲۲	مناسب بودن وضعیت تأسیسات زیربنایی ساختمان	۱۷/۷	۲۵/۵	۳۹/۱	۲۰/۰	۲/۷	۳/۲۵	زیاد
۲۳	مناسب بودن ساختمان از نظر صرفه جویی انرژی	۷/۳	۲۲/۶	۵۲/۷	۸/۲	۸/۲	۱/۱۴	کم
۲۴	مناسب بودن سیستم بهداشتی و استحمام	۹/۱	۳۹/۱	۳۵/۵	۱۵/۵	۹	۳/۴۰	زیاد
۲۵	مناسب بودن میزان زیربنای کل ساختمان نسبت به تعداد اعضای خانواده	۱۶/۴	۲۸/۲	۲۸/۲	۱۹/۱	۸/۲	۳/۲۵	زیاد
۲۶	مناسب بودن میزان زیربنای اتاقها	۱۰/۰	۳۵/۵	۳۳/۶	۱۶/۴	۴/۵	۳/۳۰	زیاد

ردیف	گویه	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	میانگین	نگرش
۲۷	مناسب بودن میزان زیربنای آشپزخانه	۱۱/۸	۳۱/۸	۲۹/۱	۲۰/۹	۶/۴	۳/۲۲	زیاد
۲۸	مناسب بودن وضعیت نما و ظاهر ساختمان	۱۰/۰	۱۷/۳	۴۹/۱	۲۱/۸	۱/۸	۳/۱۲	زیاد
۲۹	مناسب بودن ساختمان از نظر آرامش روحی و روانی اعضای خانواده	۷/۳	۴۳/۶	۲۷/۳	۱۶/۴	۵/۵	۳/۳۱	زیاد
۳۰	مناسب بودن محل قرارگیری آشپزخانه	۱۰/۰	۳۴/۵	۳۳/۶	۱۷/۳	۴/۵	۳/۲۸	زیاد
۳۱	مناسب بودن محل قرارگیری اتاقها	۷/۳	۳۲/۷	۳۹/۱	۱۳/۶	۷/۳	۳/۱۹	زیاد
۳۲	سازگاری ساختمان با موقعیت اجتماعی خانواده	۱۰/۰	۲۴/۵	۴۵/۵	۱۳/۶	۶/۴	۳/۱۸	زیاد
۳۳	میزان استفاده از مصالح بومی	۳/۶	۱۷/۳	۱۹/۱	۴۳/۶	۱۶/۴	۲/۴۸	متوسط
میانگین کل							۳/۰۹	زیاد

سیستم‌های دفع فاضلاب و فضولات حیوانی و پسماندها چندان مورد توجه قرار نگرفته است. دسترسی به مراکز آموزشی و مذهبی مغفول مانده است و برخی خانه‌ها فاصله زیادی با این مراکز دارند. متأسفانه به مراتب و حفظ آن‌ها توجه نشده و برخی خانه‌ها بدون توجه به حریم روستا با مجوز دهیاری در مراتع ساخته شده‌اند. در مجموع دسترسی‌ها و بحث‌های زیست محیطی مغفول مانده است. همین عامل سبب شده تا آلودگی تا حدودی

در روستا بیشتر شود. البته رضایتمندی از معماری بیرونی ساختمان، بحث فاصله با حریم رودخانه مورد توجه قرار گرفته است. مردم بومی معتقد بودند که این خانه‌ها در نمای بیرونی چندان با معماری سنتی و بومی سازگار نیستند که سبب می‌شود فضای روستا از حالت بومی خود خارج شود. این مساله سبب شده تا کل روستا از حالت روستایی بودن به تدریج خارج شده و شبیه شهرها شود (جدول ۳).

جدول ۳: بعد کارکردی مسکن پایدار روستایی

Table 3: Functional dimension of sustainable rural housing

ردیف	گویه	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	میانگین	نگرش
۱	میزان رضایتمندی از معماری بیرونی ساختمان	۱۲/۷	۱۶/۴	۴۵/۵	۲۰/۰	۵/۵	۳/۱۱	زیاد
۲	عدم قرارگیری فضای دامی در مسیر باد و پخش بوی آن در ساختمان	۳/۶	۳۱/۸	۲۹/۱	۲۵/۵	۱۰/۰	۲/۹۴	متوسط
۳	مناسب بودن نحوه دفع زباله های خانگی	۱/۸	۱۴/۵	۲۵/۵	۴۱/۸	۱۶/۴	۲/۴۴	متوسط
۴	مناسب بودن نحوه دفع فضولات حیوانی	۶/۴	۸/۲	۲۲/۷	۴۷/۳	۱۵/۵	۲/۴۳	متوسط
۵	میزان دسترسی به مراکز خرید روستا	۴/۵	۲۷/۳	۴۲/۷	۱۴/۵	۱۰/۹	۳/۰۰	زیاد
۶	میزان دسترسی به حمل و نقل عمومی	۹	۳۹/۱	۳۶/۴	۱۶/۴	۷/۳	۳/۱۰	زیاد
۷	میزان دسترسی به مراکز آموزشی	۳/۶	۱۶/۴	۳۷/۳	۳۵/۵	۷/۳	۲/۷۴	متوسط
۸	میزان دسترسی به مراکز بهداشتی	۱۳/۶	۵۲/۷	۱۸/۲	۱۲/۷	۲/۷	۳/۶۲	زیاد
۹	میزان دسترسی به مراکز مذهبی و فرهنگی	۳/۶	۱۰/۹	۲۰/۰	۳۸/۲	۲۷/۳	۲/۲۵	متوسط

ردیف	گویه	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	میانگین	نگرش
۱۰	فاصله مناسب با حریم رودخانه ها و مناطق دارای خطر	۲۶/۴	۲۵/۵	۲۱/۸	۱۶/۴	۱۰/۰	۳/۴۲	زیاد
۱۱	تناسب و هماهنگی ساختمان با محیط پیرامون	۱/۸	۲۵/۵	۵۳/۶	۱۴/۵	۴/۵	۳/۰۵	زیاد
۱۲	سازگاری معماری ساختمان با الگو و هویت سنتی و بومی	۸/۲	۱۱/۸	۲۰/۰	۴۴/۵	۱۵/۵	۲/۵۳	متوسط
۱۳	توجه به حفظ اراضی کشاورزی در طراحی و ساخت مسکن	۵/۵	۱۶/۴	۴۵/۵	۲۷/۳	۵/۵	۲/۸۹	متوسط
۱۴	توجه به حفظ مراکز در طراحی و ساخت مسکن	۳/۶	۲۰/۵	۳۵/۵	۳۱/۸	۹/۱	۲/۷۷	متوسط
۱۵	میزان استفاده از سیستم های مناسب جمع آوری زباله های خانگی در روستا	۳/۶	۱۳/۶	۱۰/۰	۳۳/۶	۳۹/۱	۲/۰۹	متوسط
۱۶	میزان استفاده از سیستم های مناسب دفع فاضلاب در روستا	۹/۱	۱۵/۵	۱۲/۷	۱۹/۱	۴۳/۶	۲/۲۷	متوسط
۱۷	میزان استفاده از سیستم های مناسب جمع آوری فضولات حیوانی در روستا	۴/۵	۶/۴	۱۵/۵	۳۰/۰	۴۳/۶	۱/۹۸	کم
۱۸	معکوس استفاده از چوب جهت تأمین سوخت مورد نیاز	۱/۸	۱۰/۰	۲۲/۷	۴۱/۸	۲۳/۶	۳/۷۵	زیاد
۱۹	معکوس میزان تولید مواد زائد توسط ساختمانهای روستا	۴/۵	۱۶/۴	۳۰/۰	۴۵/۵	۳/۶	۳/۲۷	زیاد
۲۰	معکوس میزان آلودگی هوا توسط ساختمانهای روستا	۲/۷	۶/۴	۲۰/۹	۴۱/۸	۲۸/۲	۳/۸۶	زیاد
۲۱	معکوس میزان آلودگی منابع آب توسط ساختمانهای روستا	۳/۶	۱۵/۵	۴۳/۶	۲۹/۱	۸/۲	۳/۲۳	زیاد
	میانگین کل						۲/۸۹	متوسط

بررسی میزان تاثیرگذاری عوامل ساختاری و کارکردی بر پایداری مسکن روستایی

در جدول ۴ به بررسی رابطه بین متغیرهای ساختاری و کارکردی با پایداری مسکن روستایی پرداخته می شود. برای این منظور از همبستگی اسپیرمن استفاده می شود. دلیل انتخاب همبستگی اسپیرمن ترتیبی بودن متغیرها و در نتیجه ناپارامتری بودن متغیرها است. همان طور که از جدول مزبور مشخص است رابطه معنی داری در سطح ۰/۰۱ بین عوامل ساختاری و کارکردی با پایداری مسکن روستایی وجود دارد. به عبارتی پایداری مسکن روستایی وابسته به عوامل ساختاری و کارکردی می باشد و برای بهبود پایداری مسکن روستایی باید این عوامل را ارتقا داد. همچنین تضعیف این عوامل ساختاری و کارکردی سبب کاهش پایداری مسکن روستایی می رود.

در ادامه در جدول ۵ به بررسی وزن هر یک از عوامل ساختاری و کارکردی در پایداری مسکن روستایی پرداخته می شود. برای این منظور از رگرسیون چند گانه استفاده می شود. مقدار ضریب تعیین برابر با ۰/۷۸ بوده است. یعنی عوامل

ساختاری و کارکردی ۷۸٪ از کل تاثیرگذاری پایداری مسکن روستایی را به خود اختصاص داده اند. نتایج این تحلیل نشان می دهد که متغیرهای کارکردی وزن بیشتر و در نتیجه تاثیر بالاتری بر پایداری مسکن روستایی نسبت به متغیرهای ساختاری داشته اند. با مقایسه با جدول ۲ مشخص می شود که نتایج این جدول نشان از حد متوسط پاسخها نسبت به وضعیت کارکردی مسکن روستایی دارد و لذا برای پایداری مسکن روستایی توجه بیشتر به متغیرهای کارکردی ضروری است.

جدول ۴: بررسی رابطه عوامل ساختاری و کارکردی بر پایداری مسکن روستایی

Table 4: Investigating the relationship between structural and functional factors on the sustainability of rural housing

معنی داری	میزان همبستگی	متغیر مستقل	متغیر وابسته
۰/۰	۰/۴۸	متغیرهای ساختاری	پایداری مسکن روستایی
۰/۰	۰/۴۹	متغیرهای کارکردی	

نماها و ظاهر روستایی دارند. این موضوع هم در نمای بیرونی خانه و هم در داخل خانه مشهود است. متأسفانه خود مردم روستایی نیز از این تغییرات استقبال می‌کنند و رغبت چندانی به خانه‌های سنتی قدیمی و بومی خود ندارند. این امکان وجود داشت که ضمن بازسازی خانه‌ها و رعایت استانداردهای ساخت مسکن نماهای بومی در داخل و خارج خانه تهیه شود. نتیجه‌ای که از پاسخ افراد بدست می‌آید مشکل دریافت وام مسکن و بهسازی بوده است. این مساله سبب شده تا امکان دریافت وام برای بهسازی مسکن روستایی کاهش یابد و علی‌رغم اینکه بسیاری از روستاییان از وضعیت نامناسب مساکن خود آگاه هستند؛ اما اقدامی برای بازسازی آن انجام ندهند. مشکل دیگر آن است که افراد بعد از بازسازی انتظار دارند که دولت حمایت‌های خود را قطع نکند و این مساله در عدم حفظ و نگهداری مناسب خانه‌ها بعد از بازسازی دیده می‌شود. در بحث کالبدی مشکل فضولات دامی در کل روستا چالش عمده‌ای است که جمع‌آوری و احیای آن نیازمند برنامه‌ریزی دهیاری است. به ویژه که این روستا دام و طیور زیادی دارند و این خود معضل بزرگی در منطقه به شمار می‌رود. همچنین مشکل دفع پسماندها و زباله هم وجود دارد. در خانه‌های بازسازی شده به بحث پسماندها و فضولات توجه کمی شده است که از نقائص بازسازی مسکن روستایی به شمار می‌رود. روستای سرو علیا بافتی مذهبی دارد که همین مساله باعث شده که نیاز عمده مردم و اهالی این روستا کمبود مراکز مذهبی و مساجد است که توجه مسئولان را می‌طلبد. متأسفانه بحث دسترسی‌ها مغفول مانده است و دسترسی به مراکز آموزشی و فرهنگی مذهبی در حد متوسط قرار داشته است. البته دسترسی‌ها به مراکز خرید و بهداشتی مناسب بوده است. همچنین حریم رودخانه به دقت رعایت شده است که نکته مثبتی محسوب می‌شود. در نهایت نتایج آزمون اسپیرمن و همبستگی محاسبه شده نشان داد که مولفه اقتصادی مسکن پایدار با مولفه‌های اجتماعی فرهنگی، زیست محیطی، کالبدی رابطه معنی

جدول ۵: رگرسیون و میزان تاثیر گذاری متغیرها بر مسکن پایدار

Table ۵: Regression and impact of variables on sustainable housing

متغیر	مقدار B	مقدار بتا
مقدار ثابت		۱/۳۲
متغیرهای ساختاری	۰/۱۸	۰/۵۶
متغیرهای کارکردی	۰/۳۵	۰/۷۲

$$Y = 1.32 + 0.18a + 0.35b$$

نتیجه گیری

این تحقیق با هدف بررسی عوامل متغیرهای موثر بر پایداری مسکن روستایی در روستای رونو علیا استان کرمانشاه تدوین شد. لذا متغیرها در دو دسته ساختاری و کارکردی تقسیم شدند. با بررسی متغیرهای ساختاری و کارکردی به این نتیجه می‌رسیم که علی‌رغم بهبودهای صورت گرفته در مسکن پایدار روستایی هنوز نقطه ضعف‌های فراوانی به چشم می‌خورند. این موضوع به ویژه در کارکردهای مسکن روستا نمود دارد. بیشتر تغییرات و بازسازی‌های صورت گرفته متمرکز بر استحکام مساکن روستایی بوده است و توجه کمی به محیط زیست شده است. این عدم توجه هم در داخل متغیرهای ساختاری و هم در متغیرهای کارکردی مسکن روستایی دیده می‌شود. یافته‌های استخراج شده از ضریب همبستگی نشان می‌دهند که متغیرهای ساختاری و کارکردی بر پایداری مسکن روستایی سرونوع‌لیا اثر گذار بوده‌اند. این مساله از آن جهت اهمیت دارد که ضعف در ساختار کارکردی روستا سبب شده تا پایداری مسکن روستایی در روستای مزبور با مشکل روبرو شود. همچنین تحلیل رگرسیون نشان می‌دهد که از بین دو متغیر ساختاری و کارکردی متغیرهای کارکردی اثر بیشتر و نقش مهمتری نسبت به متغیرهای ساختاری داشته‌اند. لذا برای بهبود پایداری مسکن روستایی و با توجه به ضعف در کارکرد مسکن پایدار روستایی لازم است برای مشکل کارکردی مساکن روستای سرونو برنامه‌ریزی شود. از دیگر چالش‌های موجود عدم توجه به ویژگی‌های بومی و محلی روستا است. ساختمان‌های بازسازی شده بیشتر شبیه ساختمان‌های شهری هستند و کمتر

- sustainability of rural development, a case study: Kamijan city, Geography and Development, 2019, Volume 9, Number 24, pp. 101-120(in Persian).
- 4- Rabiei Far, Wali Elah (2016), Explaining the sustainability of the physical-spatial structure of rural housing in Zanjan province, Physical Planning and Development, Volume 2, Number 1, Series 5, pp. 71-90(in Persian).
 - 5- Rumiani, Ahmed; Sejasi Keidari, Hamdaleh, Mansouri, Khair Al-Nasa (2017), structural-functional analysis of rural housing with a sustainable development approach (case study: Rumeshgan Sharqi village, Kohdasht city), Housing and Village Environment, pp. 55-70(in Persian).
 - 6- Shakuri, Ali; Askari, Naqi, Evaluation of the performance of rural housing programs and its effects on the quality of construction of rural areas in the fourth development plan-case study: Hormozgan Province, Rural Research, 2013, Volume 3, Number 2, pp. 119-151(in Persian).
 - 7- Salahi Esfahani, Getty; Mirzaali, Mohammad; Sadin, Hossein, Investigation and analysis of the effects of the housing improvement project on the indigenous model of rural housing - case study: Sultan Ali village, Gonbadkavos county, Housing and Village Environment, 2016, Volume 36, Number 157, pp. 101-116(in Persian).
 - 8- Azmi, Aij; Zulfiqari, Amir Ali; Eteziri, Afshin; Rozlansari, Akram; Mutai, Leila, Identifying the effective components in the sustainability and improvement of rural housing - case study: Kermanshah city, Geography and Environmental Sustainability, 2014, Volume 5, Number 15, pp. 1-16(in Persian).
 - 9- Anabestani, Ali Akbar; Anzai, the goddess; Behzadi, Siddiqueh, the effectiveness of the rural housing model on the cultural and social changes of the villagers-a case study: داری دارد. در انتها راهکارهای زیر برای بهبود پایداری مسکن روستای سروآباد علیا در استان کرمانشاه ارائه می شود:
- ۱- متغیرهای زیست محیطی در روستا با چالش‌های زیادی روبرو هستند و در برخی موارد مثل مشکل پسماندها و فضولات دامی بی توجه صورت گرفته است که باید برای آن برنامه ریزی صورت بگیرد؛
 - ۲- ساختار روستا با بهسازی‌های صورت گرفته از حالت بومی و محلی خود خارج شده است. لذا باید تلاش کرد در طرح‌های بازسازی الگوهای بومی و نماهای محلی در کنار رعایت استانداردهای ساختمانی رعایت شود؛
 - ۳- به نظر می‌رسد که در بازسازی مسکن روستایی و برنامه ریزی‌هایی که صورت گرفته بیشتر به ساختارها توجه شده تا کارکردها. این مساله سبب شده علی‌رغم بهبودهای قابل توجهی که ساختار مسکن روستایی دیده است، متاسفانه یا مشکلات کارکردی مسکن روستایی حل نشده یا بعضاً مشکلات جدیدی بدان اضافه شده است که در برنامه‌ریزی‌های مسکن روستایی باید بدان توجه نمود.
- منابع**
- 1- Akbarpour, Mohammad; Jafari, Firoz; Karimi, Yashar, Analyzing people's attitude towards suitable rural housing standards - case study: central part of Hashtroud city, Geography and Planning, 2015, Volume 20, Number 58, pp. 23-42 (in Persian).
 - 2- Bashaq, Mohammad Reza; Taghedisi, Ahmed; Amrai, Ali Agha, An analysis of the role of factors affecting the sustainability of housing in rural areas of Iran - Case study: Malawi village, Poldakhtar city, Housing and rural environment, 2015, Volume 35, Number 154, pp. 134-125(in Persian).
 - 3- Shayan, Hamid; Hosseinzadeh, Seyedreza; Khosrobigi, Reza, Assessing the

- 10- Neka city, economy of space and rural development, 2016, volume 5, number 2, pp. 21-42(in Persian).
- 11- Fatahi, Ahadullah; Portahiri, Mehdi; Ruknuddin Eftekhari, Abdul Reza, Spatial-Physical Evaluation of Sustainable Rural Housing - Case Study: Villages of Lorestan Province, Space Planning and Development, 2016, Volume 20, Number 4, pp. 139-174(in Persian).
- 12- Firouzi, Mohammad Ali; Nemati, Morteza; Daripour, Nadia, Evaluation of residents' satisfaction level with Mehr housing project in Khuzestan province with emphasis on durable housing - Case study: Omidiyeh city, Planning of human settlements, 2016, Volume 11, Number 34, pp. 53-66(in Persian).
- 13- Ghanbari, Nozer, Analysis of villagers' attitude towards ideal housing - case study: villages in the central part of Kermanshah city, Sarzmin, 2019, volume 7, number 27, pp. 65-78(in Persian).
- 14- Mohammadi Yeganeh, Behrouz; Sanai Moghadam, Soroush; Cheraghi, Mehdi, Rural Housing Sustainability Based on Mutual Information Analysis - Case Study: Peshte Zilai Village, Cheram City, Physical Development Planning, 2016, Volume 2, Number 1, pp. 91-108(in Persian).
- 15- Iran Statistics Center, detailed results of the whole country, 2015. (in Persian).
- 16- Nasiri, Behrouz; Gholami, Alireza, a comparative analysis of the physical sustainability of rural housing in Lorestan province in the periods of 137 and 1392, Zagros landscape geography and urban planning, 1395, volume 8, number 28, pp. 61-80(in Persian).
- 17- Chan, Albert P. C., AtafoAdabre Michael (2019), Bridging the gap between sustainable housing and affordable housing: The required critical success criteria (CSC), Building and Environment, Volume 151, 15 pp: 112-125
- 18- Charles. L., Choguill, The search for policies to support sustainable housing, Journal of Habitant International, 2007, Vol. 31, No. 1, pp. 143-149.
- 19- Héctor Saldaña-Márqueza José M.Gómez-SoberónbSusana.Arredondo-ReacDiana C.Gámez-GarcíaaRamónCorral-Higuerac, Sustainable social housing: The comparison of the Mexican funding program for housing solutions and building sustainability rating systems, Building and Environment, Volume 133, Pages 103-122
- 20- Westaway. M. S. A longitudinal investigation of satisfaction with personal and environmental quality of life in an informal South African housing settlement, Doornkop, Soweto', Habitat International, 2006, vol. 30, No. 1, pp. 175-189.
- 21- Gana, Xiaolong, Zuo, Jian. Wu, Peng. Wang, Jun. Chang, Ruidong. Wene, Tao. How affordable housing becomes more sustainable? A stakeholder study, Journal of Cleaner Production, Volume 162, 20 September 2017, Pages 427-437